

VGO
media

September 2023 • nr. 126

Magazine

**Paul Haenen en
zijn Troost-TV**

**Tv en de moord
op Kennedy**

Inhoud

Pensioen

Uit het Verantwoordingsorgaan	24
'Deelnemers PNO hechten aan duurzaamheid'	18

Vereniging

OVER VGOMEDIA MAGAZINE – EN ZIJN OPVOLGER	5
Aankondiging Algemene Vergadering	11

Rubrieken

Zijlijnen	3
Column Arie Bras	4
Straatnamen in de omroep	12
Geranium & co.	14
Welkom nieuwe leden	24
Dankbetuigingen	25
Overleden leden	25
Puzzel	26

En verder

Paul Haenen en zijn Troost-TV	6
100 jaar Marionettentheater Brugman	13
Jaap Brand: 97 en nog altijd aan het werk	16
Moord op Kennedy: leermoment voor tv	20

Betaaldata 2023:

24 oktober • 23 november • 21 december

VGOMedia Magazine is het kwartaalblad van de Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media.

Bestuur VGOMedia

Voorzitter: Hella Liefing, Vice voorzitter: Anton de Bekker,
Secretaris: Hans Hoole, Penningmeester: Ruud Leyendekker
Leden: Gert Dekkers, Paul Hendriks

Adres VGOMedia:

Geversstraat 89, 2341 GD Oegstgeest, bestuur@vgomedia.nl

VGOMedia Magazine

Redactie: Klaas Doornbos, Louis van Hattem (vormgeving),
Willem Hekhuis (eindredactie), Dick Klees, Evert Kooij.

Medewerkers aan dit nummer:

Liek Bouma, Ynskje van den Brakel Visser, Arie Bras, Vincent
Brugman, Fred Buhrs, Hans Hoole, Joost Huijsing, Hella Liefing,
Bas Nieuwenhuijsen

Het boomerframe

Hella Liefing, voorzitter van VGOMedia, geeft haar mening over pensioen en andere zaken

Volgens een oude volkswijsheid worden mensen met de jaren milder en nemen ze beslissingen vaker met het hart en minder met het hoofd. Bij mij is het precies omgekeerd. Ik ben in rap tempo aan het radicaliseren. Ik vermoed dat het gevoel voortdurend de schuld te krijgen van dingen die ik niet heb gedaan daar de oorzaak van is. En natuurlijk het gevoel dat aan belangen van senioren weinig recht wordt gedaan. Nederland telt 3,6 miljoen mensen van boven de vijftig. Dat is een op de vijf. Ondanks dat hoge aantal worden we niet zo goed gezien. Neem de nieuwe pensioenwet. Ergens in een zwart gat zitten daar allerlei mensen aan te sleutelen, maar daar zijn geen organisaties van senioren bij. Het zwaar bevochten hoorrecht komt door tegenzin bij de vakbonden nergens van de grond.

En neem de zorg. Als het gaat over stijging van de kosten valt stevast het woord vergrijzing. Niemand heeft het over 250.000 hondenbeten per jaar, over neonatologie, over bevorderen van vruchtbaarheid, of dure behandelingen waar artsen aan vasthouden omdat ze er meer aan verdienen dan aan het goedkoper alternatief. Niet dat ik vind dat hondenbeten niet behandeld of vergoed moeten worden, maar ik word het een beetje zat om met 3,6 miljoen ouderen als voornaamste kostenpost in de zorg te worden neergezet.

Okay, boomer. Dat willen jonkies nog wel eens roepen als je dit soort gedachten uit. Alsof de behoefte om met zorg behandeld en gezien worden met twee woorden kan worden platgeslagen. Niet alleen klopt het frame niet, het leidt ook tot een kloof waar niemand wat aan heeft. Dat jongeren minder kansen hebben is niet de schuld van 65-plussers maar van het consequent uitverkopen van nutstaken en -voorzieningen aan 'de markt'.

Ander voorbeeld, ook zo'n bekende frase uit het boomerframe. De jongeren kunnen geen huizen vinden omdat de ouderen veel te lang in hun huis blijven zitten. Los van het feit dat de overheid het hele onzalige zorgbeleid baseert op zo lang mogelijk thuis blijven, is er geen enkele creativiteit bij het bedenken en vooral uitvoeren van andere woonvormen. Ik heb daar zelf een treffende illustratie bij. Ik had met vrienden een plan bedacht voor een woongroep. Allemaal lui die alleen of met zijn tweetjes in gerieflijke ruime huizen zitten waar gezinnen kunnen wonen. Lang verhaal kort: twee jaar hebben we in het hele land allerlei geschikte locaties bekeken. Maar er was altijd wel ergens een ambtenaar of wethouder die een spaak in ons wiel stak. Buiten de norm, dus gaan we niet doen. Was het voormalig klooster super geschikt, zat er een zorgbestemming op. Bood de boerderij perspectief, wilde de gemeente het huisnummer niet splitsen.

Op dit soort domme details en gebrek aan medewerking is al ons enthousiasme gesneuveld. En dus zitten we nog steeds in huizen met zolders en kelders en grote tuinen. Nu allemaal nog vitaal, maar voor je het weet moet je aan de trafilift. Een mini-appartementencomplex met vrienden was toch een stuk leuker geweest. Jammer dat de mensen die de touwtjes nu overal in handen hebben, de creativiteit onder ouderen niet beter benutten. Daar worden alle generaties beter van.

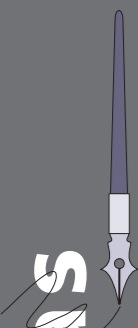
Marius van Dokkum
Meegaan met je tijd
(Olieverf op paneel)

Foto: Art Revisited, Tolbert

September 2023

Nr. 126

Terugpraten

“Clichéantwoorden. Ik???”

Ik hoor het u zeggen. En toch doen we het allemaal. Als iemand ‘goedemorgen’ tegen je zegt is het antwoord onontkoombaar: “Goedemorgen”.

We zeggen de hele dag door iets verplichts terug, zonder het zelf te beseffen. Het wordt gewoon van je verwacht. Voorbeelden? Kommen ze. Als je partner zegt: “Ik hou van je”, kun je niet terugzeggen: “O, nou dat vind ik

fijn, blij dat je het zegt”. Fout! Er wordt van je verwacht dat je dan zegt: “Ik ook van jou”. Liefst nog een omhelzing erbij of een teder kusje. Einde flitsdialoog en het wordt nog een mooie avond. Ver-

plichte kost voor inburgeraars. Het is geen wet van Meden en Perzen, eerder een soort van sociale verplichting: je laat zien dat je de gewoonten kent. Een selectie.

“Kom binnen”

“Dankuwel”

“Hoe gaat het met je?”

“Goed. Met jou?”

“Koffie?”

“Ja, lekker!”

“Fijne dag nog”

“Jij ook een fijne dag”

“Alstublieft”

“Dankuwel”

“Dankuwel”

“Graag gedaan”

“Eet smakelijk”

“Insgelijks”

“Houdoe, hè”

“Houdoe”

“Moi, hè”

“Moi”

“Daar is over nagedacht”

“Ja, maar niet zo lang”

“Proost!”

“Proost!” (na het derde drankje: Skol, Santjes, Chin chin, Prut, Daar ga je)

“Hieperdepiep”

“Hoera!”

“Kon u het vinden?”

“Jawel, hoor”

“VGOMedia Magazine gaat iets nieuws doen, met anderen”

“O, wat jammer”

“Arie Bras stopt dus met zijn vaste column voor VGOMedia Magazine”

“O, gelukkig!”

Dit was de laatste column van Arie Bras

VGOMedia
media

VGOMEDIA MAGAZINE VERANDERT

Een nieuw tijdschrift, en toch vertrouwd

Dit is het 126e nummer van VGOMedia Magazine. En het laatste. Maar geen nood: dat VGOMedia-leden vier keer per jaar een mooi tijdschrift in de bus krijgen (voor de buitenlandse leden in digitale vorm) verandert niet.

VGOMedia mag zich verheugen in zeer trouwe leden, maar we vergrijzen en we slagen er op dit moment niet voldoende in nieuw-gepensioneerden aan ons te binden. Daar wordt hard aan gewerkt, maar mede uit financiële overwegingen (we willen de contributie laag houden) heeft het bestuur samenwerking gezocht met de Stichting Omroephistorie. Deze stichting brengt, in samenwerking met het Instituut voor Beeld & Geluid, het kwartaalblad Aether uit, met lezenswaardige artikelen over het verre en recente verleden van omroep en fonografie.

Beide besturen hebben besloten gezamenlijk een nieuw tijdschrift te gaan uitgeven, dat een bredere kring lezers bereikt. VGOMedia Magazine zal per 1 januari 2024 samen met Aether opgaan in het nieuwe tijdschrift.

Het nieuwe blad zal een andere naam krijgen en ook al verandert de vlag, de lading zal herkenbaar blijven met vertrouwde elementen van beide bladen. Het nieuwe blad verschijnt vier keer per jaar en het aantal pagina's wordt uitgebreid van 28 of 32 nu naar 48 straks.

In elk nummer ook uitgebreide aandacht voor het reilen en zeilen van VGOMedia. Want wat zeker blijft is de inzet van onze vereniging voor uw pensioen. Dat veranderen we niet!

'DE NPO DEED NIETS DUS GINGEN WE VIA YOUTUBE ZELF AAN DE SLAG'

Troost TV: oprechte houtje-touwtje-televisie

Foto: Dick Klees

Door Dick Klees

Pratend over zijn vroegste radioherinneringen somt Paul Haenen het lijstje zonder aarzelen op: Cees de Lange in de Bonte Dinsdagavondtrein (zijn ouders waren AVRO-leden) en later de Showboat (die vonden zijn ouders wel wat ordinair). Conny Stuart, die Adèle de Bonbon speelde in het VARA-programma Mimoza (Ministerie voor MOeilijke Zaken), onderdeel van de gevarieerde avondshow Showboat. En natuurlijk Wim Sonneveld als Willem Parel. Dat waren de sterren van een van de twee Hilversumse zenders. Op de andere zender zat dan de KRO met Tierelantijnen van Tonny Schifferstein. Bij deze programma's zat Paul Haenen aan de radio gekluisterd.

Radio, techniek, camera en het theater waren de vroegste liefdes van Paul Haenen (Amsterdam, 1946) - en van die vier radio het meest. Hij had al vroeg een Agfa Clack-camera en een zelfgebouwde radio, Philips Pionier, die je zonder te solderen in elkaar kon zetten.

Het was een wereld die hem meer boeide dan wat er op school werd voorgeschoteld. "Ik viel in de klas steeds maar in slaap, het interesseerde me allemaal niks. Misschien ook omdat mijn vader onderwijzer was, had ik nooit zin om te leren, wel om zelf te ontdekken. Door mijn radiobouwdoos ontdekte ik dat ik er ook mee kon uitzenden. Ik legde verbindingen met buurjongens en noemde mijn 'zender' de ENJO, de eerste Nederlandse Jeugdomroep naar het idee van Minjon." Later werd Haenen ook lid van Minjon, afdeling Zuid, van de spraakmakende en vroeg overleden George Tor. Paul vormde het later om tot afdeling Randstad. Die afdeling won vele prijzen. De volgende stap was dat Haenen naar het VARA-programma 'Uitlaat' van Wim de Bie ging (zie kader op pagina 10).

Op zijn zeventiende deed Paul Haenen mee aan een prijsvraag van AVRO's Minjon, 'Wat verwacht je van een jeugdomroep'. Destijds was hij tegen de zuilen, dus hij antwoordde: "Minjon moet een onafhankelijk omroepeland zijn in een zuilenzee" en werd daarmee een van de tien prijswinnaars. Samen met o.a. Audrey van der Jagt, Theo Stokkink en Wouter Klootwijk gingen ze een week naar Londen om een bezoek te brengen aan de BBC-studio's.

Onafhankelijke omroep

Zesenvijftig jaar later, in 2019 heeft hij eindelijk zijn eigen onafhankelijke omroep: Troost TV, houtje-touwtje-televisie waarbij het meer om het oprechte gaat dan om de techniek. De historische concurrentie tussen de oude omroepen wordt het best geïllustreerd door een vroege herinnering van Paul Haenen. AVRO-directeur Siebe van der Zee sprak in het omroepcafé De Jonge Haan tegen een collega over 'die rooie rothonden van de VARA, ik zou ze viermaal willen doorklieven.' Dat werd voorpaginanieuws in De Telegraaf. Omgekeerd strooiden VARA-mensen in de jaren zestig op AVRO-landdagen spijkertjes op de weg. In 'De Wereld Draait Door' werd het idee voor Troost-tv gelanceerd. Uiteindelijk maakten Haenen en partner Dammie van Geest de hele uitzending met z'n tweeën. Samen met de twintiger Mark van Vliet voor de techniek maar

Foto: RTL Veronique CC

Margreet Dolman in 1990

Links: Paul Haenen en partner Dammie van Geest voor hun theater Betty Asfalt Complex aan de Nieuwezijds Voorburgwal in Amsterdam, van waaruit zij Troost TV uitzonden

'De omroepen passen zich bij voorbaat al aan de smaak van de netmanager aan'

Foto: Paul 2

Paul Haenen als Margreet Dolman

ook als sidekick en voor korte filmpjes. Mark had ook inbreng met zijn kennis van het werk van Jules de Corte, apart voor iemand van zijn generatie.

Hoe kwam je op het idee voor Troost TV?

Haenen: "Wij vonden dat er tijdens de lockdown een publieke zender vrijgemaakt moest worden om de kijkers te informeren en waar nodig te kalmeren en troosten. De NPO deed dat niet dus gingen we via

YouTube zelf aan de slag. Met videogesprekken met Nederlanders in Nederland maar vooral in het buitenland. Corona was wereldwijd en door dat te beseffen voelden onze kijkers zich minder alleen. Troost TV werd via internet uitgezonden op ons eigen YouTubekanaal. Ons programma is ook twee maanden zondagsmorgens op NPO 1 uitgezonden. Toen moest er een straalzender komen, dat was veel duurder dan ons hele programma want we boden het bijna voor niks aan. Toch waren wij ook daar helemaal vrij om te doen wat we wilden. Een eindredacteur vroeg voor de uitzending wel 'ns wat we gingen doen. Dan was ons eerlijke antwoord dat we dat nog niet wisten. BNNVARA labelde het, het was wel uniek dat die vrijheid in de huidige tijd nog kon, zo zonder controle en zonder netmanager."

Dagboek als eigen krant

Een eigen tv-kanaal beheren was een van de gevolgen van de wil om processen zelf in de hand te houden, de rode draad in het leven van Paul Haenen. Zijn dagboek was zijn eigen krant, compleet met koppen en streamers. Daar zijn veel voorbeelden van te zien in de uitgegeven bundeling van zijn dagboek 'Ik heb bekend'. Bij belangrijke gebeurtenissen in Haenens leven was hij vooral opgetogen omdat hij dan weer een goed artikel voor het dagboek had. "Een juicekanaal avant la lettre," zegt hij er nu over. Ook het eigen blad Mens & Gevoelens was een uitlaatklep. Tenslotte beheert hij met Van Geest een eigen theater, het Betty Asfaltcomplex.

Je bent een mediatycoon

"Haha. Dankzij Dammie, want die houdt het altijd maar vol. Zelf zou ik snel met zoiets als het blad of het theater stoppen."

Is het niet opmerkelijk dat de omroepen nog allemaal bestaan?

"Maar ze hebben het niet meer voor het zeggen. Toen wij bij de VPRO-programma's

maakten, was Roelof Kiers de baas. Als we met een voorstel kwamen, stelde hij één vraag: of we de volgende maand konden beginnen. Dat is nu ondenkbaar. Tegenwoordig zijn de netmanagers de baas, de omroepen moeten pitchen en passen zich bij voorbaat al aan de smaak van de netmanager aan. Die wil bijvoorbeeld een programma-idee alleen goedkeuren met een andere presentator."

Denken jullie dat de publieke omroep langzamerhand de methodes van de commerciële televisie heeft overgenomen?

Van Geest: "Je ziet nauwelijks verschil in kleur tussen EO, BNNVARA of KRO-NCRV. Alleen als je op het logootje linksboven in beeld let, zie je het."

Haenen: "Troost TV heette oorspronkelijk Radio Oranje Troost TV, omdat Nederland door corona in een soort oorlogssituatie leefde. Het kanaal bood troost in een benauwende tijd door de kijkers een hart onder de riem te steken".

Zijn al die uitingen in dagboek, blad, theater en op tv ook een manier om je eigen gevoelens de ruimte te geven?

"Je hebt er steun aan, maar ook relativering. In mijn dagboek, toen ik een jaar of vijftien was, heb ik het bijna een jaar lang over mijn homoseksuele gevoelens, mijn verlangen naar een vriend, mijn wanhoop. En als ik dan uiteindelijk een afspraak heb gemaakt met een wat oudere homoseksueel zet ik met grote letters in m'n dagboek Zaterdag neuken. Ik maakte van m'n eigen leven journalistieke sensatie."

Zo schrijf je bijvoorbeeld over ruzie met je ouders: het was een nare gebeurtenis, maar fijn voor het dagboek. Was het schrijven therapeutisch voor je?

"Ik had er steun aan en leerde nare situaties te relativieren."

Paul Haenen is vooral bekend van zijn personages Margreet Dolman en dominee Gremdaat. Hoe ontstonden die figuren?

Van Geest: "In 1976 begon Paul met een soort hoorspel voor Stad

Radio Amsterdam. Hij speelde alle rollen zelf, ook die van huispsychiater dokter Valentijn. Toen hij daar later het theater mee in ging, werd die rol een contrapunt in de voorstelling en moest de dokter een uiterlijk krijgen. Omdat ik toch al meeproduceerde, was ik de meest voor de hand liggende figuur om de rol van dokter Valentijn te vervullen."

Haenen: "Dat paste precies in de rol zoals ik hem geschreven had, die van een evenwichtig en geduldig persoon die kan luisteren en Dolman kan temperen."

Je speelde jezelf

Van Geest: "Daardoor was het gemakkelijk te spelen, zo dicht lag hij bij mijzelf. Ik had ook niet de behoefte om te acteren."

Was het ook realistisch vanwege de rol van Dammie in jouw leven: jou in evenwicht houden en af en toe terugfluiten?

Haenen: "Zeker! Zo vullen we elkaar al vijftig jaar met heel veel plezier aan. Door alles in eigen hand te houden zijn we onafhankelijk, wat een groot voordeel is. Daar staat tegenover dat we ook veel lasten dragen. Zo hebben we nu weer een ton geïnvesteerd in een nieuwe theaterzaal van Betty Asfalt. We missen subsidies en steun van financiers, waardoor het niet gemakkelijk is het hoofd boven water te houden. Die zorgen voelen we wel. Vroeger trad ik regelmatig bij congressen op en waren er inkomsten via tv-uitzendingen. Die inkomsten stopte ik in het theater. Nu dat minder is

« 'We missen subsidies en steun van financiers, waardoor het niet gemakkelijk is het hoofd boven water te houden'

Foto: VARA

Paul Haenen in 1974

Foto: KRO/NCRV

Paul Haenen was begin dit jaar te gast in het KRO-NCRV-programma De Verwondering van Annemiek Schrijver

moet het theater zichzelf bedruipen." Door voor onafhankelijkheid te kiezen worden er geen voorwaarden aan hun producties gesteld, maar die vrijheid wordt duur betaald. Van Geest: "Bijna drie jaar lang zijn er door corona en verbouwing geen inkomsten geweest, maar de kosten liepen grotendeels door." Haenen: "We doen wel veel voor ons plezier, zoals de 200 uitzendingen van Troost TV. Heel fijn om te doen, maar het heeft geen cent opgeleverd."

Wat heeft het wél opgeleverd?

Haenen: "De reacties van de trouwe schare kijkers, ook op de dagelijkse preken van dominee Gremdaat via onze website." Elke avond hield hij een ouderwetse dagsluiting en raadde hij de kijkers aan de problemen van zich af te laten glijden. Essentiële problemen komen vanzelf wel terug, maar je moet proberen daar 's nachts even geen last van te hebben. "Zelf heb ik daar ook wat aan gehad. Als ik wel 'ns niet kon slapen, vroeg ik me af wat dominee Gremdaat daar nou van zou zeggen. Hij fluisterde mij in: laat de problemen van je afglijden. Het helpt, daar hebben andere mensen die ook leden onder de spanning van de pandemie echt wat aan gehad."

Indrukwekkende reportage

Mij (Dick Klees) is altijd één indrukwekkende reportage bijgebleven die Haenen voor VARA's Uitlaat maakte over een buurman die niet zelfstandig zijn bed uit kon komen. Diens vrouw hielp hem samen met Haenen bij de moeizame tocht van bed naar woonkamer. Het werd een adembenemend half uur waarin hij minutieus verslag deed van iedere stap op deze lijdensweg.

"Het was zo aangrijpend, dat Wim de Bie en technicus Hage Niehaus bij de montage hun ogen niet droog hielden," zegt hij er nu over. "Maar toen we het item terug hoorden, kregen we de slappe lach. Dat was de ontlasting na het van zo dichtbij meemaken van het leed. Het was in de tijd dat John Lennon en Yoko Ono in het Hilton een week in bed bleven, wat De Bie een verschrikkelijk aanstellerige actie vond. Mijn item heette Echtbaar in bed, dus men dacht dat het op John en Yoko zou slaan. Het was ook afwijkende radio omdat je de man soms alleen maar hoorde kreunen. Met mijn ene arm had ik hem beet, aan de andere droeg ik mijn loodzware Nagra-recorder en zijn vrouw steunde hem aan de andere kant. Op een bepaald moment hoor je de vrouw verzuchten: 'Nou zakt zijn broek ook nog af'. Even later verscheen de GGD met een ambulance en werd hij weggevoerd. De laatste woorden in die reportage waren ook weer van de vrouw: 'Ik heb hem niet eens een kusje kunnen geven.' Hij is niet meer thuisgekomen."

Scan de QR-code en beluister deze uitzending of ga naar vgomedia.nl/uitlaat-paul-haenen/

Algemene Vergadering woensdag 15 november

Woensdag 15 november 2023, 14.00 uur, wordt de Algemene Vergadering gehouden van VGOmedia bij Beeld & Geluid, Media Park Boulevard 1, 1217 WE Hilversum

Op de agenda:
Inleiding van Martin van Rooijen, fractievoorzitter van 50PLUS in de Eerste Kamer.
De titel van zijn inleiding luidt:
Heroverweging Pensioenwet moet in het Regeerakkoord worden opgenomen

Verder komen tijdens de vergadering o.m. de volgende onderwerpen aan de orde:

- Verslag van de Algemene Ledenvergadering (ALV) van VGOmedia gehouden op woensdag 21 juni, een verslag dat al een tijdje op de website staat;
- Statutenwijziging VGOmedia; Actualiteit van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) door José Claus, voorzitter uitvoerend bestuur van PNO Media;
- Een (korte) presentatie van Beeld & Geluid over 50 jaar lokale omroep;
- Stand van zaken hoorrecht.

Uiteraard wordt de bijeenkomst afgesloten met een aangeklede borrel.

- Op het moment dat dit Magazine bij u op de mat valt, is de volledige 'actuele' agenda te bekijken via onze website, vgomedia.nl.

Martin van Rooijen (1942) is sinds 11 juni 2019 lid van 50PLUS-fractie in de Eerste Kamer. Eerder was hij dat van 2015-2017. Hij werd in 1973 als 31-jarige voor de KVP staatssecretaris voor fiscale zaken in het kabinet-Den Uyl. In maart 2017 was hij op bijna 74-jarige leeftijd voor de tweede keer Tweede-Kamerlid geworden. Eerder, in 1977, kwam hij via een opvolgersplaats voor het CDA in de Tweede Kamer, maar hij stapte toen na drie jaar over naar het bedrijfsleven. Daarna bekleedde hij diverse managementfuncties, onder andere bij Shell Nederland, de NAM en NUON. Hij was partner en consultant bij Coopers & Lybrand en maakte deel uit van het College van Toezicht Sociale Verzekeringen. Verder was hij voorzitter van de sectie betaald voetbal van de KNVB en van de Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie. Hij is fractievoorzitter van 50PLUS en sinds 17 juni 2021 politiek leider.

Idzerdaleane

Het is een dorpje met zo'n 500 inwoners, vlakbij Leeuwarden. Je kan het kennen van de dertiende-eeuwse Johanneskerk, van de Frouljus PC -de belangrijkste kaatswedstrijd voor vrouwen-, of omdat zangeres Nynke Laverman er is geboren. Maar absoluut de belangrijkste Weidumer was Hans Henricus Schotanus à Steringa Idzerda (van 26 september 1885). De radiopionier die figuurlijk de eerste steen legde voor de Nederlandse omroep. Hij noemde zich Hanso Idzerda, of soms nog moderner 'Idz'.

'Kan er nou niemand in Weidum dat straatnaambordje eens schoonmaken?'

Na een studie aan het Rheinisches Technikum in Duitsland wordt hij ingenieur electrotechniek en verhuist naar Den Haag. Zijn bedrijf 'Technisch Bureau Wireless' houdt zich bezig met de bouw van zend- en ontvangstapparatuur. Hij ontwikkelt (soms samen met Philips) zendtriodebuizen en start een volgend bedrijf: de Nederlandsche Radio Industrie. Op 6 november 1921 komt het hoogtepunt van zijn carrière: via zijn zender PCGG aan de Beukstraat 8 in Den Haag verzorgt

Idzerda de eerste radio-uitzending van Nederland. Het is zelfs de allereerste commerciële omroepuitzending ter wereld! Een Soirée Musicale die om acht uur 's avonds begint met de grenadiersmars 'Turf in je ransel'.

Vanaf dit moment zendt Idzerda honderden programma's uit, met klassieke muziek door strijkjes of kamerorkesten en later ook jazz. Populair tot in Engeland aan toe. Zakelijk gaat het niet goed, want hij gaat in 1924 failliet. Dan volgt er ook nog een octrooigevecht met Philips en in 1935 stopt Idz ontgoocheld met al zijn radio-activiteiten. Wat rest aan apparatuur schenkt hij aan het Postmuseum - nu onderdeel van Beeld & Geluid.

Onze hoofdpersoon gaat verder als uitbater van Pension Idzerda in Scheveningen. In de Tweede Wereldoorlog ligt zijn pension in het Sperrgebiet en de meeste gasten zijn -tegen Idzerda's wil- Duitse officieren. Als op 2 november 1944 een V2-raket neerstort in de Scheveningse Bosjes gaat Hanso er kijken. Hij blijft geïnteresseerd in techniek en wil het met eigen ogen zien, maar wordt weggestuurd door een Duitse legerpatrouille. De volgende dag gaat hij weer kijken en wordt nu gearresteerd door dezelfde militairen. Zij ontdekken dat Idzerda onderdelen van de raketkop bij zich heeft en dat bestempelt hem tot spion. Diezelfde 3e november wordt hij standrechtelijk geëxecuteerd op Landgoed Oosterbeek en daar ook begraven. Pas na de oorlog wordt zijn graf ontdekt.

In 1969 krijgt Weidum zijn Idzerdaleane met daarnaast een groot, blinkend roestvrijstalen monument. En een bemost straatnaambordje.

door Joost Huijsing

Honderd jaar marionettentheater Bert Brugman

Naast AVROTROS, die dit jaar het 100-jarig bestaan viert, valt nog een 100-jarige te melden: ook in 1923 richtte Bert Brugman met enkele vrienden aan de Keizersgracht 68 te Amsterdam een marionettentheater op. Bijzonder dat beide bedrijven, tegelijk gestart, in de loop der jaren ook intensief hebben samengewerkt. Vincent Brugman, zoon van de oprichter en jarenlang nauw betrokken bij het theater, haalt enkele herinneringen op.

door Vincent Brugman

Bert Brugman met Snip en Snap

Willem Mengelberg

"In de jaren dertig ontstond een bijzondere samenwerking tussen AVRO-oprichter Willem Vogt en mijn vader Bert Brugman, door tijdens propaganda-avonden (ledenwerfacties) van de AVRO in het land op te treden met marionetten die op de populaire radiopersoonlijkheden leken: Han Hollander, Max Tak, Jacob Hamel, Richard Tauber, Louis

Davids, Koos Speenhof, Kovacs Lajos, Willem Mengelberg, Bob Scholte, Snip en Snap en zelfs Greta Garbo, met alle originele geluiden via de grammofoon. Aldus hoefden deze radiosterren niet mee op reis.

Dat Bert Brugman al die jaren talloze theaterstukken, zangspelen, opera's en kinderverhalen opvoerde overal in den lande en zelfs in buitenlandse tournees, mag algemeen bekend worden geacht, evenals de vele tv-optredens (o.a. bij Philips) en de Nederlandse televisie met series als Dappere Dodo, Tom Poes, Tita Tovenaar etc." "Pikante bijzonderheid is dat Willem Vogt namens de AVRO kort vóór de nationale start (1951) van de Nederlandse zwart/wit tv-uitzendingen, al in

Proef met kleurentelevisie in Hilversum door het Britse PYE

maart 1950 demonstraties organiseerde van kleurentelevisie met de Engelse firma PYE in hotel Hof van Holland te Hilversum gedurende een hele week, waarbij Teddy Scholten (Eurovisiesongfestivalwinnares) presenteerde en het marionettentheater Brugman steeds een korte voorstelling van Don Juan verzorgde. Hierdoor kwam het dat ik (Vincent) eerder felgekleurde televisie zag dan de allereerste (zwart/wit)uitzending van de VARA op 9 oktober 1951 met de 'Cameraatjes' door ons poppenspel, geschreven door Willy van Hemert en onder regie van promotor Erik de Vries. Tragisch was dat de grote aanstichter Anton Philips twee dagen eerder was overleden."

"De familie Brugman zou nog jarenlang diverse series/optredens verzorgen vanuit de tv-studio's in Bussum. De hele familie (vrouw en 6 zonen) werkte beurtelings mee. Het theater, na eerst te zijn opgevolgd door zoon Joost c.s., speelt nu als derde generatie in Edam door kleindochter Mariska Brugman en echtgenoot René van Tol."

Over VGO'ers die na hun pensioen niet achter de geraniums zijn gaan zitten

Boeken, taal en de omgang met mensen, dat is mijn ding'

Ze werkt al even niet meer, maar het duurt nog een paar jaar voor ze het eerste PNO-pensioen krijgt. Achter de geraniums zitten is er echter niet bij voor Bastienne Engel. Ze is elke zaterdag en vaak ook op andere dagen te vinden op de boekenafdeling van de Dorcas-winkel in Aalsmeer. "Het leukst vind ik het contact met klanten", zegt ze.

door Willem Hekhuis Foto's: Liek Bouma e.a.

Drieëndertig jaar lang was Bastienne Engel-van der Veer (Hilversum, 1958) persvoorlichter bij de NCRV; de laatste zeven jaar (met uitbreiding van haar takenpakket) als adviseur Marketing & Communicatie. Ze bouwde in Hilversum en daarbuiten een enorm netwerk op, waarvan ze nu nog plezier heeft. In 2014 kwam er een vrij abrupt einde aan haar werk. Na de fusie van KRO-NCRV kon ze enkel voltijds blijven werken en dat wilde ze niet. Mede omdat haar man ouder is dan zij. "Dick staat uiteraard op de eerste plaats." Ze nam ontslag.

Volwaardige boekwinkel

Maar stilzitten is niets voor Bastienne. Ze volgde cursussen yoga en mindfulness, deed en doet redactie- en pr-werk (daarover straks meer) en vijf jaar geleden werd ze vrijwilligster bij de boekenafdeling van de kringloopwinkel in Aalsmeer van de christelijke hulporganisatie Dorcas, die de allerarmsten steunt in Oost-Europa, Oost-Afrika en het Midden-Oosten. "Boeken, taal en de omgang met mensen, dat is toch wel mijn ding", zegt Bastienne. "In dit werk voel ik me in mijn nopjes. Dorcas is een mooie organisatie, er werken supergemotiveerde mensen en ik kan er m'n liefde voor lezen en boeken in kwijt". De boekenafdeling is een volwaardige boekwinkel, zegt Bastienne, zij het tweedehands. De omgang met klanten vindt ze het leukst. Advies geven, helpen bij het vinden van dat éne boek.

Mooie verhalen

Bij de NCRV was ze gepokt en gemazeld in het pr-werk, maar zelf schrijven vindt ze 'best een klus'. Ze stelde het levensverhaal van haar man te boek. 'Dick Engel. De mens en de graanhandelaar', heet het. "Hij vertelde vaak zulke mooie verhalen, daar wilde ik iets mee doen. Het is in eigen beheer uitgegeven en in beperkte oplage gedrukt." Familie en bekenden weten haar ook te vinden als het gaat over meedenken en -kijken. Bijvoorbeeld haar zus Josée die zich inzet voor het klimaat en een schone leefomgeving. Bastienne helpt haar bij het redigeren van teksten: petities, artikelen, slogans. En dan is daar Josées dochter, Ralien Bekkers, Bastiennes petekind. Niet minder bezorgd om het klimaat dan haar moeder. Studeerde in de VS en schreef 'Zo kan het niet langer – tijd voor vrouwen om de klimaatcrisis op te lossen', dat in april verscheen bij uitgeverij ten Have. Het manuscript ging twee keer door Bastiennes handen en samen met haar nichtje ondernam ze enkele publiciteitsacties, wat resulteerde in interviews in een paar bladen en op NPO Radio 1.

Het volgende project is het redigeren van een deeltje uit een serie kinderboeken over Anne Frank, geschreven door een kennis. Daarnaast zit ze vol plannen voor de toekomst. Ze wil, aan de hand van een aantal vragen, vrouwen laten vertellen over hun leven. En ze studeert 'af en toe een beetje'. Ze was altijd al geïnteresseerd in de 16e-eeuwse Franse filosoof Michel Montaigne. "Ik heb mezelf zijn verzamelwerk 'De Essays' cadeau gedaan en lees daar nu dagelijks een paar stukjes uit." Een citaat daaruit is haar op het lijf geschreven, zegt ze: 'De mens is geboren om werkzaam te zijn'.

1. Bastienne Engel in haar element: de boekenafdeling van Dorcas in Aalsmeer
2. Met Rik Felderhof tijdens persreis naar Villa Felderhof in Saint-Tropez, 1998
3. De omslag van het boek dat Bastienne schreef
4. Als persvoorlichter was ze nauw betrokken bij De Rijdende Rechter, mr. Frank Visser, die hier zojuist is geridderd

PRESENTEREN ZONDER AFSTAND TOT HET PUBLIEK

Jaap Brand heeft de afgelopen decennia talloze mensen presentatietrainingen gegeven. Nieuwspresentatie is zijn expertise. Hij is inmiddels 97 jaar, maar is nog altijd aan het werk. "Ik zeg niet hoe het moet, maar hoe het kán."

door Bas Nieuwenhuijsen. Foto's: Beeld & Geluid

Jaap Brand is 97, maar traint nog steeds nieuwslezers

Foto's boven:
Aan het werk voor de VARA, 1967

Brand begon zijn loopbaan als omroeper bij de VARA-radio. Bij toeval. "Ik was in 1956 explicateur bij een tentoonstelling in Amsterdam over de invloed van kleuren op ons gedrag. Die tentoonstelling was georganiseerd door mijn zuster, die binnenhuisarchitecte was. Er kwam toen een man naar mij toe die zei dat hij de volgende dag

zou langkomen met een advertentie voor mij. Dat bleek een vacature te zijn voor omroeper bij de VARA. Ik heb een kort briefje geschreven: "Mijne heren, ik voldoe aan al uw eisen." Er waren 240 reacties binnengekomen en de baan ging naar Joop Smits. Tien dagen later belde Ary van Nierop mij op en vroeg me om naar de AVRO-studio te komen. Toen ik daar kwam, moest ik naar Coen Serré. Dat was mijn eerste werkdag. Later heb ik Van Nierop gevraagd, waarom hij mij als omroeper wilde. Dat kwam doordat ik een uitstekende uitspraak heb van het Nederlands, Duits, Frans en Engels. Niet dat ik die talen goed beheers, het ging alleen om mijn uitspraak. Ideaal voor een omroeper."

Het werk voor de omroep lag Brand goed. Van de VARA ging hij via de NRU naar de NOS. Hij maakte onder meer uitzendingen vanuit het Concertgebouw en had een eigen radioprogramma, *Vonken onder de as*, over oude volksverhalen. Vanwege een samenwerking met de slavist en schrijver Karel van het Reve leerde hij Russisch en bezocht hij ook de Sovjet-Unie. "Ik kwam er onder meer in een televisiestudio. Daar hadden ze net als hier een autocue, maar die was alleen bedoeld voor gasten. Om te voorkomen dat die iets ongewenst zouden zeggen."

Televisiespecialist

Gaandeweg raakte hij betrokken bij het opleiden van collega's, wat uiteindelijk zijn specialisme zou worden en waarmee hij nog altijd bezig is. Kees Buurman, bedenker van roemruchte radioprogramma's zoals *Radio Tour de France* en *Met het Oog op Morgen* bij de NOS, vroeg Brand om mensen te gaan begeleiden.

"Erg leuk, ik heb het tot mijn pensioen gedaan. En Herman Broekhuizen wilde dat ik trainingen ging geven bij Santbergen, het opleidingsinstituut van de omroep, later de Media Acade-

mie." Daar ging Brand ook televisiejournalisten trainen, vooral op gevoel en vanuit intuïtie. "Ik wist helemaal niets van televisie, maar dat was juist goed. Als radioman ben ik tv-specialist geworden."

Brand heeft zijn talent voor presenteren van geen vreemde, zegt hij. "Mijn vader, die als landmeter werkte voor het kadaster, was een geboren verhalenverteller. Hij was ook een groot liefhebber en kenner van het werk van Shakespeare." Door discussies met zijn vader over tekst en interpretatie ontwikkelde Brand al jong zijn gevoel voor natuurlijke presentatie. "Al vanaf het begin dat ik als omroeper werkte, kreeg ik het compliment van technici dat ze zelden iemand zo gewoon hoorden praten. Zelf heb ik altijd anoniem willen blijven. Maar een presentator is natuurlijk geen anonieme persoon, hij of zij is een persoonlijkheid."

"In al die jaren heb ik honderden mensen begeleid, onder andere alle nieuwslezers van RTL, vanaf het begin in 1989. Ik zeg niet hoe het moet, maar hoe het kán. In het begin zei ik altijd: doe maar gewoon, wees jezelf. Dat riep de vraag op wie ik dan zelf was en wat gewoon

is. Kun je het eens voordoen, vroegen ze me. Ja, dat kan ik wel, maar dan beïnvloed ik cursisten te veel. Sindsdien zeg ik: doe het zo, dat ik denk dat jij jezelf bent."

Persoonlijk

Brand is een pleitbezorger van een persoonlijke nieuws-presentatie, die de afstand tot het publiek overbrugt. "Een nieuwslezer moet het nieuws zo presenteren, dat jij als kijker of luisteraar het gevoel krijgt dat het alleen voor jou is bedoeld. Kijk je publiek aan, kijk niet weg. Een accent vind ik niet erg, mensen mogen best horen of je uit het noorden of het zuiden komt. Als het maar niet afleidt. Wat een nieuwslezer zegt, moet eerst en vooral begrijpelijk zijn. Ritme is ook heel belangrijk, je kunt veel zeggingskracht bereiken door af en toe te pauzeren. Verder vind ik dat je in je tekst geen kwalificaties moet geven, niet zeggen wat je publiek ervan moet vinden. Laat dat oordeel aan het publiek over. En maak me nieuwsgierig met goede headlines."

Zijn opvatting over presenteren heeft Brand niet alleen binnen de radio- en tv-wereld uitgedragen. Hij traint ook anderen die in het openbaar moeten spreken. "Onder andere een topman van een bedrijf die in

«
'Het publiek is geen massa'

Duitsland een zaal met duizend mensen moest toespreken. Hoe doe je dat? Nou, gewoon die mensen aankijken en zacht welkom heten. Dan wordt de zaal stil en luisteren ze. Het publiek is geen massa, maar bestaat uit mensen. Als je die toespreekt, moeten ze denken dat je het henzelf

vertelt. En begin niet met iets heel groots of een abstract verhaal, maar maak het persoonlijk, klein, en daarna pas groter en algemener.

Ik heb radioverslaggevers getraind door ze gewoon naar buiten te laten kijken en te laten vertellen wat ze zagen, op een heel natuurlijke manier en met interesse in wat ze dan zagen. Tegen interviewers zeg ik altijd: bedenk wat je echt wilt weten, één of twee vragen, meer niet, en vraag daar dan op door."

(Dit artikel verschijnt ook in *Aether*, oktober 2023)

José Claus (PNO Media) op Algemene Vergadering van VGOMedia:

'Deelnemers PNO hechten aan duurzaamheid'

Uit een door PNO Media uitgevoerd onderzoek in 2022 komt naar voren dat een ruime meerderheid (78%) van de deelnemers duurzaamheid belangrijk vindt. Deelnemers zijn voor het uitsluiten van de meest vervuilende fossiele industrieën zoals teerzand en kolen. Er is geen meerderheid voor het uitsluiten van fossiele brandstoffen. Verder is een ruime meerderheid bereid om concessies te doen aan rendement en/of kosten als dit ten goede komt aan duurzaamheid. José Claus, voorzitter van het uitvoerend bestuur van PNO Media, presenteerde deze cijfers tijdens de Algemene Ledenvergadering van VGOMedia op 21 juni in Beeld & Geluid in Hilversum.

door Klaas Doornbos. Foto's: Liek Bouma

José Claus gaf aan dat PNO Media blijft beleggen in bedrijven in de fossiele industrie die laten zien mee te gaan in de energietransitie. "Doen zij dit niet, dan worden ze alsnog uitgesloten. Verder zijn kernthema's binnen het beleggingsbeleid klimaat en biodiversiteit. Daarnaast zijn nieuwe uitsluitingscriteria voor niet-democratische landen vastgesteld. Landen worden uitgesloten op basis van de ranglijst van de Economist Intelligence Unit. Het duurzaamheidsbeleid betekent ook dat de kostenrandvoorwaarde verandert: PNO Media accepteert dat het rendement van de portefeuille iets lager kan zijn als gevolg van duurzaamheid, of de governancekosten voor het beheer en monitoring ervan, maar zal dit wel per beleggingscasus beoordelen."

Terugblikkend noemde Claus 2022 een slecht jaar voor beleggingen. Het rendement was -17%, waarbij de aandelen en de vastrentende waarden sterke dalingen lieten zien. De alternatieve beleggingen lieten nog wel een positief rendement zien. De actuele dekkinggraad steeg in 2022 van 111,4% naar 114,7%, waaraan de stijgende rente bijdroeg.

PNO Media maakt zich nu op voor de praktische invoering van Wet toekomst pensioen (WTP) die formeel op 1 juli 2023 inging. PNO Media hanteert hiervoor een routekaart waarbij het fonds in het eerste kwartaal van 2024 de transitieplannen klaar wil hebben. De streefdatum voor de overstap is voor PNO Media 1 januari 2026. De wettelijke streefdatum is 1 januari 2027, waarbij de overheid heeft toegezegd dat dit wordt aangepast naar 1 januari 2028. Claus benadrukte dat er technisch nog veel zaken te regelen zijn. "Maar het gaat ons lukken."

Benoemingen

Tijdens de ALV werden Paul Hendriks en Gert Dekkers benoemd tot bestuursleden van VGOMedia. Hans Hoole werd herbenoemd tot secretaris. Het bestuur bestaat nu uit zes leden. De uitbreiding van vier naar zes houdt verband met de ontwikkelingen op pensioengebied, waaronder de WTP. De ALV verleende decharge voor het gevoerde beleid in 2022.

Magazine en B&G

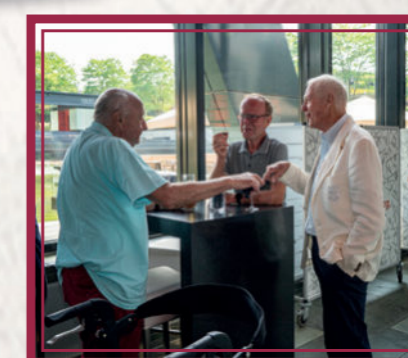
VGOMedia-voorzitter Hella Liefthing meldde verder dat het magazine van VGOMedia eind dit jaar gaat fuseren met omroephistorische tijdschrift

Aether (meer hierover op pagina 5).

De vergadering werd afgesloten met een bijdrage van Bas Agterberg van Beeld & Geluid over 100 jaar 16 millimeter. Beeld & Geluid gaat vanaf oktober ruim aandacht geven aan het eeuwfeest van de 16 millimeterfilm. Hella Liefthing maakte verder bekend dat VGOMedia en Beeld & Geluid een overeenkomst hebben getekend waarbij Beeld & Geluid het vaste clubhuis wordt voor de vereniging en beide organisaties op verschillende fronten gaan samenwerken.

"Beeld & Geluid wordt het vaste clubhuis voor de vereniging"

Beelden van de vergadering en de 'nazit'

NTS-Journaal en Brandpunt hadden niet de middelen om het nieuws te brengen

Moord op Kennedy was een leermoment voor televisie

De vraag zou zestig jaar later nog steeds gesteld kunnen worden: hoe hoorde je het nieuws over de moord op John F. Kennedy? Misschien van de televisie, maar veel meer dan het kale nieuws over de aanslag en het overlijden van de Amerikaanse president kregen kijkers in Nederland niet mee.

door Evert Kooij Foto's Beeld& Geluid

Het is stralend weer in de Texaanse stad Dallas als daar op 22 november 1963 om 12.40 uur de schoten worden gelost waaraan Kennedy kort daarna zou overlijden. In Nederland is het dan al donker. Het is het een bewolkte

herfstdag, die alles in zich heeft om een avond voor de televisie door te brengen. Nederland heeft dan nog één net, waarop de KRO deze vrijdagavond

omroep van dienst is. De hoofdschotel is de western Bonanza.

Maar eerst om acht uur het NTS-Journaal. Daarin brengt nieuwslezer Fred Emmer in enkele zinnen het nieuws dat Kennedy na een aanslag zwaar gewond is geraakt. De uitzending vervolgt met een bijdrage over hoog water in Zuid-Nederland en rellen in Caracas. Nog twee keer komt Emmer kort terug op de onduidelijke toestand van de president. Daartussen en daarna komen bijdragen over een postdivententoonstelling en een bowlingtoernooi in Chicago.

Geen aansluiting persbureaus in studio

Kijkers die meer willen weten over de aanslag doen er goed aan de radio aan te zetten waar de omroepen de handen ineenslaan. Correspondenten uit de VS en hoofdsteden elders in de wereld praten de luisteraars heel de avond bij. De nieuwshonger over Kennedy is groot, de mediagenieke president had een jaar eerder een heldenstatus verworven in de Cubacrisis. Dat de wereld toen ontsnapte aan een kernoorlog werd door velen op het conto van Kennedy geschreven.

Zo slagvaardig als de radio is het nog jonge medium televisie niet. Andere Tijden reconstrueerde in 2013, vijftig jaar na de aanslag, hoe het Journaal tegen logistieke beperkingen aanliep. Emmer en zijn collega's zaten in studio Vitus in Bussum, maar de berichten van de persbureaus kwamen binnen op de Journaalredactie aan de Emmastraat in Hilversum. Het was redacteur Wibbo van de Linde die het nieuws over Kennedy zo snel mogelijk via een telexverbinding doorgaf aan zijn collega's in Bussum. Meer dan die berichten voorlezen konden ze daar niet. Bellen met correspondenten zoals de radio deed, was niet mogelijk. In de studio was zelfs geen archiefphoto van Kennedy voorhanden.

Enige telefoonlijn staat roodgloeiend

De logistieke beperkingen waren voor KRO's Brandpunt, dat aansluitend op het Journaal werd uitgezonden, niet minder. Het programma, dat grotendeels al op film stond, weet met het nieuws uit Amerika geen raad. Zestig jaar later zegt eindredacteur Richard Schoonhoven: "De studio (Irene, ook in Bussum - red.) was een isoleercel. Een telex was er niet, wel één telefoonlijn die binnenkwam bij de portier." Zo kun je geen correspondent uit de VS in de uitzending krijgen. Brandpunt valt daarom terug op het draaiboek; kijkers zien een interview met de latere Franse president Mitterrand en een bijdrage over insectengif. De enige

nr	uur	Programma	duur	NTS	and	redacteur
1	19.15	De testplaat + dia EKO + ont. MB + ont. MB				
2	19.30	JOURNAAL	20'			Hettie Smers, Annie v.d. Heyden
3	19.55	Ontwepster	15'			
4	20.00	De NTS JOURNAAL	20'			F. Luns, P. Sjoen
5	20.20	DE WERELD	15'			
6	20.35	OMGEELE JOURNAAL	15'			
7	20.50	BRANDPUNT	40'			Frees: Frits v.d. Poel, P. Vlaser, Henk Neuman
8	21.00	Van 20.46 tot 20.48 te onderbreken door NTS Journaal (uitzending programma 7)	2'			
9	21.11	Journal	18'			Hr. Smers
10	21.29	Journal	11'			Hr. Smers
11	21.30	FAISSE	31'			
12	22.01	Journal (nieuwelezer)	11'			Hr. Smers
13	22.02	FAISSE	21'			
14	22.04	BRANDPUNT (DOOR VAN KENNEDY)	3'			Reuter Schöthen, Fr. v.d. Poel
15	22.13	Journal (nieuwelezer)	11'			
16	22.14	FAISSE	10'			
17	22.24	BRANDPUNT	4'			Frits v.d. Poel
18	22.28	FAISSE	31'			
19	22.31	Journal	11'			
20	22.33	FAISSE	16'			
21	22.46	De NTS JOURNAAL	10'			Hr. F. Smers
22	22.58	Bezoek minister KALFFEN	7'			Kig. Post Jan
23	23.05	JOURNAAL	2'			
24	23.07	De KRO				

DEZE PROGRAMMA GINT TO AAN HET OVERLIJDEN VAN DE PRESIDENT VAN AMERIKA JOHN F. KENNEDY

nieuwsbron in de studio is een geleend radiootje. Bellen via de enige telefoon is bijna niet mogelijk omdat de lijn roodgloeiend staat door kijkers die boos naar de studio bellen omdat ze maar niets horen over het grote nieuws van die avond. Gelukkig zit buitenlanddeskundige Henk

Neuman in de studio. Neuman heeft een commentaar voorbereid over Joegoslavië, maar improviseert een bijdrage over Kennedy. Voor het laatste nieuws luistert hij naar de Voice of America. Rond 21.00 uur breekt het NTS-Journaal in met een korte mededeling dat Kennedy (46) is overleden.

Drie wazige foto's

Brandpunt-presentator Frits van der Poel laat de kijkers volgens Andere Tijden weten dat het 'erg is, maar we moeten verder' (met de geplande uitzending). Dat was niet de keuze van eindredacteur Schoonhoven die er ondanks alles in slaagde zijn programma-leider aan de telefoon te krijgen. "Ik had een kaart in beeld willen brengen met de tekst dat we wachtten op nadere berichtgeving omtrent de moord op Kennedy. Maar de programma-leider zei: nee, we moeten bewegend beeld uitzenden. De gedachte daarachter was: dan houden we de kijker vast."

Was er paniek in de studio? "Ja, maar alleen bij mij", zegt Schoonhoven.

Terugkijkend stonden de logistieke beperkingen niet op zichzelf, de journalistiek was bij de televisie in de woorden van Schoonhoven een

marginaal verschijnsel. "De journalistiek was daar nog niet geworteld, noch bij de NTS, noch bij de omroepen." De KRO besluit Bonanza te schrappen. Terwijl minister Luns van Buitenlandse Zaken op de radio zijn leedwezen uitsprekt over het overlijden van de 'jonge en energieke leider van de vrije wereld', moeten de televisiekijkers

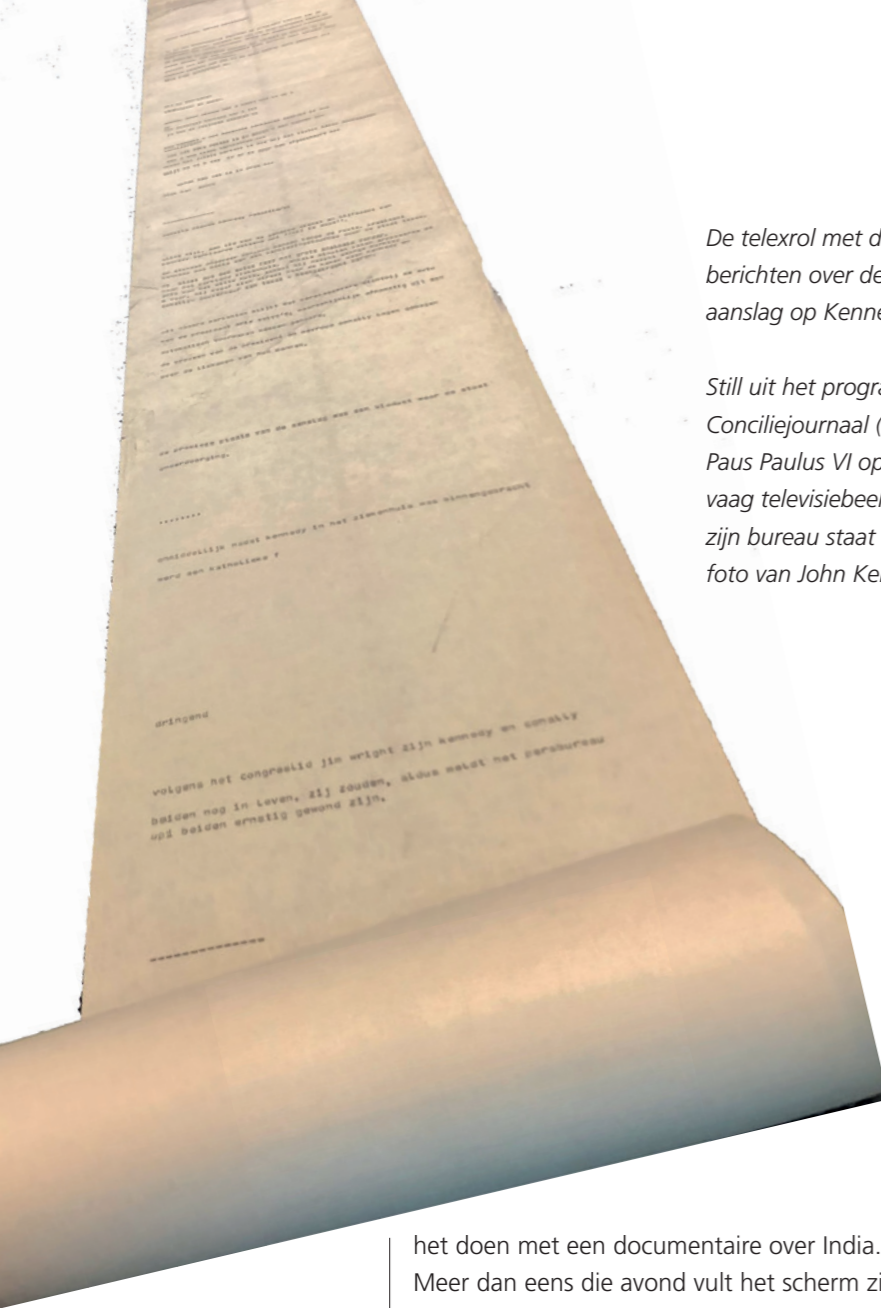

John F. Kennedy in 1963

Links: Het logboek van de betreffende avond

« **'De studio was een isoleercel. Een telex was er niet, wel één telefoonlijn die binnenkwam bij de portier'**

De telexrol met de berichten over de aanslag op Kennedy

Still uit het programma Conciliejournaal (KRO) Paus Paulus VI op een vaag televisiebeeld. Op zijn bureau staat een foto van John Kennedy

de in 1962 door de VS gelanceerde Relay- en Telstarsatelliet. Langs die weg komen in de nacht na de moord de eerste bewegende beelden uit Dallas in Europa aan. In Nederland worden die op zaterdagochtend uitgezonden in een extra Journaal. Kijkers zijn dan nog niet gewend om al zo snel beeld uit een ander werelddeel op hun scherm te zien. De televisie kan zich enigszins revan- cheren. Op zondag neemt het nieuws een onverwachte wending als de vermeende schutter Oswald zelf wordt doodgeschoten. Hier is de (Amerikaanse) televisie wel snel bij, draaiende camera's registreren het dodelijke schot, kijkers zijn er rechtstreeks getuige van.

het doen met een documentaire over India. Meer dan eens die avond vult het scherm zich met de tekst 'pauze'. Om elf uur worden in het Journaal drie wazige foto's uit Dallas getoond, twee van de aanslag in de open auto en één van Lee Harvey Oswald, de vermoedelijke schutter.

« 'De journalistiek was bij de televisie een marginaal verschijnsel'

Televisie weer verliezer

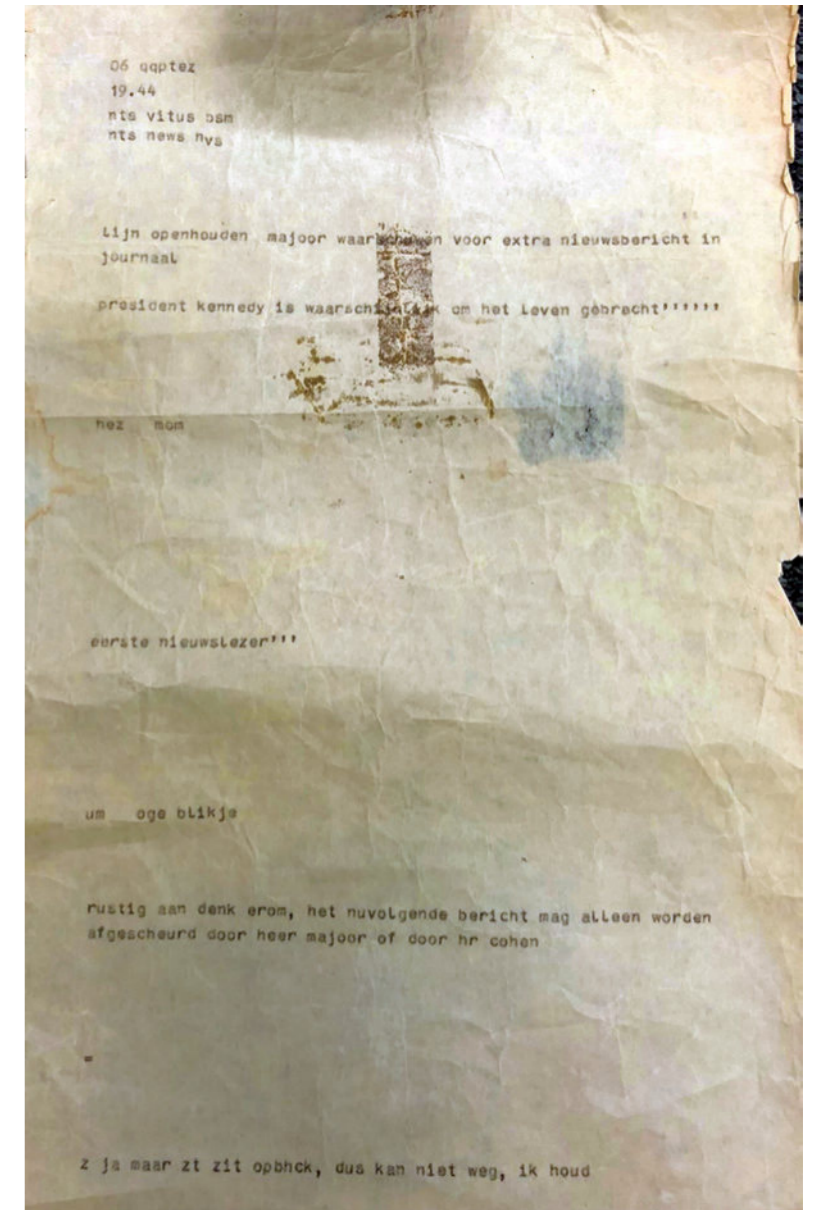
Terwijl de Nederlandse televisiemakers het met beperkte middelen moeten doen, maakt de televisietechniek begin jaren zestig grote sprongen vooruit. Belangrijke ontwikkeling is de komst van communicatiesatellieten, waaronder

Europa buiten venster satelliet

Bij de uitvaart van Kennedy op maandag is de televisie opnieuw de verliezer, maar daar kunnen ze in Hilversum en Bussum weinig aan doen. Via de Relay-satelliet komen beelden van de militaire begraafplaats Arlington bij Washington rechtstreeks op het scherm. Maar de plechtigheid is nog niet eens écht begonnen als de reportage al weer eindigt omdat Europa vanaf dat moment buiten het venster van de satelliet valt. De commentator in Washington 'geeft de kijkers terug aan de studio in Bussum'. Schoonhoven 'schaamt' zich nog steeds voor de dramatische Brandpuntuitzending van zestig jaar geleden. Niet dat hij zich dat persoonlijk aantrekt, maar zo slecht als de televisie het er die avond van afbracht was niet nodig geweest. "De televisietechniek stond in 1963 nog in de kinderschoenen, maar er kon al veel meer. Alleen beschikten wij niet over de middelen."

Slagvaardig nieuwsmedium

De omroepbazen waren het er snel over eens dat dit niet nog een keer mocht gebeuren. Deze vaststelling had snel resultaat: redacties begonnen materiaal te verzamelen van belangrijke personen zodat er wat uit te zenden viel als er wat met hen gebeurde. Drie weken na de moord op Kennedy kwam in Studio Irene een telex en de televisiemakers konden terugvallen op een handleiding hoe te handelen bij 'breaking news'. De journalistiek kreeg een volwaardige plek in de televisiewereld en door de technische vooruitgang werd er steeds meer mogelijk. Schoonhoven: "In 1965 kwam met de komst van de satelliet Early Bird een revolutionaire ontwikkeling op gang, die uiteindelijk zou leiden tot een wereldomspannend netwerk. De verslaggever doet nu 'on the spot' en in 'real time' zijn verslag." Met Brandpunt kwam het helemaal goed. Al

een jaar na de dramatische uitzending van de 22e november 1963 won de actualiteitenrubriek de Zilveren Nipkopschijf onder meer voor zijn buitenlandse reportages.

« Meer dan eens die avond vult het scherm zich met de tekst 'pauze'

Uit het Verantwoordingsorgaan

Het nieuwe vergaderseizoen is begonnen

Het nieuwe vergaderseizoen begon voor het Verantwoordingsorgaan (VO) op 11 september met twee besprekingen vooraf: over de werkwijze van de eigen commissies en meer informatie over werken/papierloos vergaderen met de app 'Our Meeting'. De commissies krijgen bijvoorbeeld adviesaanvragen toegestuurd met het verzoek een eerste beoordeling te maken en indien mogelijk een conceptadvies voor het VO te schrijven. Dat kan dan in de reguliere VO-vergadering worden 'afgetikt' en dat scheelt vergadertijd.

Deze werkwijze verloopt naar tevredenheid van de commissievoorzitters. Over enige tijd wordt weer een sessie gehouden.

Het werken met/papierloos vergaderen met 'Our Meeting' had in de afgelopen tijd toch wel wat vragen opgeroepen. Het VO kreeg daarom toelichting op het meer gebruik maken van handigheidjes die in het programma zitten: om aantekeningen naast de documenten te plaatsen, eigen teksten eventueel te verplaatsen, kleurtjes aan te brengen en nog veel meer. De komende tijd kunnen we ermee stoeien; daarna komt de adviseur nog een keertje terug.

De reguliere vergadering was een verzameling van onderwerpen zoals die er meestal is na een lange vakantieperiode, en betrof eigenlijk het afstemmen van de voortgang - zowel aan de zijde van het bestuur van PNO Media als aan de zijde van het VO. Wat de laatste betreft ligt er een adviesaanvraag 'herziening Klachtenprocedure' in verband met de nieuwe pensioenwet en de nieuwe wijze van besturen. De VO-commissie Fondsorganisatie zal zich als eerste hierover buigen.

Daarnaast is de adviesaanvraag over de Premie 2024 aangekondigd. Binnenkort neemt het bestuur een voorgenomen besluit, dat aan het VO wordt voorgelegd, en dan als eerste door de commissie Financiën wordt besproken.

De nieuwe bestuursstructuur van PNO Media noopt tot het nemen van enkele uitvoeringsmaatregelen. Het bestuur heeft voor het Niet-uitvoerend bestuur (NUB) een Toezichtsplan (werkplan) opgesteld. De bestuursvoorzitter heeft in de vergadering het VO gevraagd hier z'n licht over te laten schijnen, zoals dat ook aan andere gremia is gevraagd. Het VO gaat dit zeker doen en doet er alles aan om het licht te laten schijnen - en het niet uit te doen.

Waarvan akte,
Ynskje van den Brakel Visser

Nieuwe leden

H.L.M. van den Broek, Eemnes
(21-8-1956, NEP)

J.J.R. Wilson, Zeewolde
(30-8-1956, SSPOMN)

Mw. S. van der Spoel-Harkema,
Huizen (1-9-1957, NPO)

Mw. Y.J.M. Willemsen, Bussum
(21-6-1952, NTR)

S.P.M. Verwer, Baarn (30-7-1956,
Red Bee Media)

Mw. J.B.M.E. Bos, Biggekerke
(20-10-1953, NOB)

Mw. J.D. van Tongeren, Loosdrecht
(23-7-1954, VOO)

Mw. C. den Bouwmeester-Tammer,
Hilversum (28-2-1957, BNNVARA)

Mw. A. Lazar-Tammer, Hilversum
(12-12-1955, PNO)

Heel hartelijk dank voor de VVV-bon en de kaart vanwege mijn 80e verjaardag.
Gert van Drimmelen, Amsterdam

Hartelijk dank voor de felicitatie voor ons 50 jaar huwelijk.
Peter & Mia Bak, NTS, NOS, NOB,
DV en MSP, Eemnes

En toen was ik ook aan de beurt om de attentie voor mijn 75e verjaardag te ontvangen. Mijn dank.
Godelieve van der Heijden,
NOS, Doesburg

Je weet dat het komt, de felicitatiekaart van PNO en de cadeaubon van VGOMedia t.g.v. mijn 80e verjaardag, maar toch een leuke attentie. Hartelijk dank daarvoor.
Manny Cottaar-Rodenburg,
Hilversum

Hartelijk dank aan PNO en VGOMedia voor de felicitatiekaart en de VVV-bon ter gelegenheid van mijn 85e verjaardag. Het is goed besteed.
Ees van Daalen, Kortenhoef

Hartelijk dank aan VGOMedia en PNO voor de felicitatiekaarten en VVV-bon die ik ter gelegenheid van mijn 75e verjaardag mocht ontvangen.
Mw. G.H.E. Veenboer,
Amsterdam

Wel bedankt voor uw felicitaties bij mijn 85e verjaardag. De bijgesloten cadeaucheque zal zeker belanden in de kassalade van de boekhandel. Ook daarvoor mijn dank.
Ina Kerkhof (ex-NOS), Hilversum

85 jaar worden is al een kapitaal cadeau. En dan krijg je ook nog een felicitatiekaart van VGOMedia. Dank van "d'ouwe"
Douwe van Dam, Vlissingen

PNO en VGOMedia, hartelijk dank voor de felicitaties en de cadeaubon die ik ter gelegenheid van mijn 80e verjaardag heb ontvangen.
Hans Langelaar, NOB, Kortenhoef

Hartelijk dank PNO en VGOMedia voor de felicitatiekaarten en de VVV-bon die ik ontving voor mijn 90e verjaardag.
Hans Nieman, Hilversum

Wat leuk dat u de verjaardagen bijhoudt. Hartelijk dank voor de felicitatie en de bijgevoegde bon. De bon ga ik besteden aan een boek.
Wil Berends, Hilversum

Graag wil ik u hartelijk danken voor uw felicitaties en attentie t.a.v. mijn verjaardag.
Anna Krijnen, Haren

Vandaag kwam er een kaartje van VGOMedia binnen vanwege mijn aanstaande verjaardag. Wat attent! Veel dank voor deze cadeaubon-verrassing en de felicitaties.
Aleida Hamel, Laren

Hartelijk dank voor de felicitatie en de cadeaubon die ik ter gelegenheid van mijn 85e verjaardag van u mocht ontvangen.
Ank de Ronde, (NCRV/NOS),
Hilversum

Niet geheel onverwacht maar toch verrast de attentie van felicitatiekaart en VVV-bon die ik ontving voor mijn 80e verjaardag. Heel hartelijk dank daarvoor. Fijn om te lezen in ons Magazine dat er nog veel omroepmedewerkers zijn die deze mijlpaal halen.
Harry Stelling,
(NTS, NOS, NOB), Harmelen

Hartelijk dank voor de verrassende felicitatie t.g.v. mijn 75e verjaardag. Ben er blij mee!
Annemiek Klijberg,
(Radio 4), Hilversum

Overleden VGOMedia-leden

April 2023 – 1. W.M. v.d. Veer (4-9-1936, NOB); 4. W.A.B. Peters (17-6-1940, NOB); 6. Th.W. Coersen (16-12-1927, ANP), N.H. Heizenberg (27-5-1932, NCRV), 8. E.J. van den Heuvel (19-8-1946, ANP), 12. C. Dorremans (28-8-1937, VARA), 15. J.J. Burgemeester (20-2-1929, NOB), mw. E. van 't Slot (1-5-1938, onbek.), 16. mw. S.E.N. Wacanno (16-10-1924, NOS), 18. W. van der Weg (21-9-1929, AVRO), 20. M. van der Werff (15-6-1934, NOB)

Mei 2023, 8. G. Bouma (30-10-1940, NOB), 12. A.G. van der Veer (5-11-1946, VARA), 24. mw. J.de Kruiff-Issard (8-2-1933, NOB), 25. mw. G.J. van Loopik-ter Steege (17-4-1945, NCRV), 30. W.J.A. Lippits (27-12-1935, NOS)

Juni 2023, 2. mw. B. Oosterhoff-Bergsma (16-1-1926, NCRV), 5. P.A.M. Schneider (17-7-1939, TROS), 9. N.P. Balzar (3-10-1940, RNWO), 10. G.J.M. Pappot (17-2-1934, NOS), 15. J.C. van Breemen (21-6-1938, NOB), 17. J.L. Bolding (20-11-1947, Reg. Omr. Drenthe), 18. D.M. Smiesing (30-8-1946, NOB), 19. J. Senten (7-4-1928, NOB), 30. mw. B. van der Weg (9-12-1955, VARA)

Juli 2023, 1. J.R. Smit (11-9-1951, DutchView), 2. mw. E.C.W.M. de Smet-Melkert (21-12-1938, Teleac NOT), 4. R.J. Lips (14-12-1943, NOB), 6. J.J.M. Volkerijk (2-7-1937, NOB), 9. H. Griffioen (28-6-1939, NOB), 14. L. du Bois (26-10-1941, NOB), 17. mw. A.G. Erkens-van Dijk (23-4-1945, NOB), 21. F. Goedhart (21-7-1946, NOS), 25. W. Kuipers (14-5-1942, AVRO), 28. mw. H.M. Wilschut (5-8-1938, VARA), 30. G.J. Hofstee (7-6-1940, NOB), 31. mw. C.S. Soedarsono-Dankfort (11-7-1938, NOS)

Augustus 2023, 5. J.W. Hendriks (10-9-1946, NOB), 6. L.J.W. Vonk (20-7-1946, AKN), 15. mw. J. van der Steeg-Ent (20-3-1934, NCRV), 19. W.Voorhaar (10-8-1932, NOB).

VGO's gerechten Puzzel

Mede door uw leuke reacties hebben wij altijd met veel plezier de woordzoekers gemaakt voor deze puzzelrubriek. Door de samenvoeging van VGOmedia Magazine en Aether komt daar nu een einde aan.

Wij sluiten af met deze dubbele en 'pittige' gerechten woordzoeker. Als u alle gerechten heeft gevonden, vormen de overgebleven letters een afscheidszin.

Alleen als u lid bent van VGOmedia kunt u meedoen. Stuur uw oplossing uiterlijk 3 november 2023 naar de puzzelredactie, Louis van Hattem, Bijenmeent 10, 1218 GB Hilversum of via e-mail naar Ivanhattem@upcmail.nl. Uit de goede oplossingen worden drie prijswinnaars getrokken, die beloond worden met een cadeaubon van € 10,00

De oplossing van de puzzel in het mei-nummer:
ALLEN EEN KLEURIGE ZOMER GEWENST

Prijswinnaars:
P.J.F. van Walsem, Eemnes
A.H. Kuijters-de Waal, Amersfoort
Chris Beun, Bussum

E	D	A	L	A	S	N	E	T	E	I	B	E	D	A	L	A	
V	I	S	S	O	E	P	P	E	O	S	N	E	T	A	M	O	
G	A	R	N	A	L	E	N	C	O	C	K	T	A	I	L	S	
E	T	M	E	R	O	Z	I	J	N	E	N	C	R	E	P	E	S
N	A	S	T	O	O	F	P	O	T	J	E	A	K	J	A	S	
R	N	T	Z	I	K	A	L	L	I	T	R	O	T	S	C	G	
O	C	E	B	H	N	U	E	T	O	L	P	H	E	O			
T	H	L	A	C	E	M	O	L	E	E	N	P	S	L			
I	I	E	R	C	R	L	R	S	S	I	R	I	O	I	A	A	
S	L	M	B	O	E	U	T	C	R	G	T	F	L	V	G	L	
P	I	O	E	N	O	I	H	K	E	Z	T	O	P	O	A	U	
A	C	K	C	G	B	O	K	S	E	E	C	A	R	F	P	I	
G	O	A	U	C	T	O	O	L	A	C	R	T	E	L	T	E	
H	N	B	E	E	O	E	I	A	O	E	S	L	E	R	L	J	
E	C	R	L	L	P	R	R	R	L	F	E	P	A	V	T	W	
T	A	E	F	D	M	D	B	T	U	T	P	A	D	R	U	E	
T	R	O	N	W	A	W	J	E	O	A	T	N	E	A	N	I	
I	N	R	R	P	T	E	O	H	D	E	U	E	J	E	P	N	
K	E	A	P	I	S	B	C	R	G	R	P	L	O	V	E	N	
I	P	E	M	G	A	S	A	I	S	F	E	U	D	N	O	F	
M	L	I	O	B	F	A	T	A	O	B	N	E	P	E	O	S	
A	B	R	E	O	W	R	T	O	A	I	J	U	E	N	G	A	S
B	T	K	L	H	A	E	T	K	E	T	A	L	K	I	P	R	
L	E	T	O	H	C	S	E	L	L	I	U	O	T	A	T	A	
E	I	V	I	J	D	N	A	E	W	U	A	R	T	O	P	M	A
W	N	E	L	E	S	S	O	M	E	T	O	P	M	O	C	Y	
G	R	O	E	N	T	E	C	U	R	R	Y	N	O	N	G	I	
E	S	E	D	A	L	A	S	A	T	S	A	P	A	P	P	A	
U	I	T	S	M	I	J	T	E	R	I	T	T	U	R	F	I	T

S	N	E	R	A	Z	U	H	A	C	H	E	E				
T	M	O	O	E	T	D	E	E	C	E	A	N				
O	O	K	S	V	O	H	N	O	O	N	R	H				
M	K	E	T	D	C	I	Q	L	O	O	E	S				
N	P	R	I	I	J	E	E	O	E	I	G	U				
E	P	F	U	A	A	T	E	P	E	G	O	M				
I	O	Q	T	U	O	Z	Z	E	L	A	U	M				
N	F	E	V	H	Z	L	I	I	U	T	L	U				
A	E	I	C	R	E	T	N	K	R	S	A	H				
R	N	S	U	T	V	D	O	I	B	O	S	B				
B	S	R	O	F	I	A	R	P	E	R	H	O				
E	S	H	O	S	S	A	A	R	M	T	E	N				
E	C	N	C	N	P	R	C	I	J	E	A	K	E			
S	D	H	A	N	O	D	A	S	R	U	T	N				
U	E	S	A	L	T	A	M	T	C	Q	E	S				
K	I	I	E	J	J	P	A	P	R	E	D	T				
T	A	R	G	L	E	P	P	A	D	R	A	A				
E	K	E	O	K	N	E	N	N	A	P	L	M				
S	C	H	O	T	E	L	N	N	G	T	A	P				
S	A	A	K	S	E	S	S	E	E	O	S	O				
N	E	T	W	R	E	A	A	T	H	P	D	T				
A	L	L	E	A	P	L	P	J	A	S	I	J				
A	G	O	U	T	L	A	A	E	K	T	T	L				
R	A	Z	Z	I	P	D	T	E	T	U	L	O				
T	S	S	L	E	D	E	O	N	B	H	A	I				
R	R	E	B	N	A	R	C	R	R	B	A	V				
U	G	R	U	O	B	F	U	E	O	B	M	A				
R	D	E	L	L	E	O	T	T	O	S	I	R				
T	U	T	G	T	G	N	I	D	D	U	P	E				

- aardappelgratin
- aardappelpuree
- aardappelsalade
- aspergesoep
- bami
- barbecue
- bietensalade
- bimi
- boeufbourguignon
- boeufstroganof
- bonenstampot
- broccolisoepp
- chiliconcarne
- coq eau vin
- cranberrycompote
- crème brûlée
- erwtensoepp
- falafel
- fondue
- garnalencocktail
- gegratineerde broccoli
- gehaktbrood
- gepofte aardappel
- gnocchi
- goulash
- gourmet
- groentecurry
- hachee
- hartige taart
- hummus
- hutspot
- huzarensalade
- indische kip
- kaasfondue
- kabeljauwschotel
- kebab
- kipragout
- kiprijstpannetje
- knoflookkrieltjes
- koolschotel
- lasagne
- maaltijdsalade
- macaroni
- mosselen
- nasi
- noedels
- ovenschotel
- paella
- pannenkoeken
- pappardelle
- pareltjesgort
- pastasalade
- pilav
- pizza
- pudding
- quatrostagione
- quiche
- ratatouilleschotel
- ravioli
- risotto
- roerbakomelet
- roomschnitzel
- rösti
- roti
- rozijnencrepes
- rundvleeschotel
- saté
- spaghetti
- stampotboerenkool
- stampotrauweandijvie
- stampotzuurkool
- stoofpeertjes
- stoofpotje
- tajine
- tapas
- tomatensoep
- tortilla
- tosti
- tutti frutti
- uitsmijter
- vispotje
- vissoep
- witlofschotel
- wrap

Idee, ontwerp en uitvoering: Lucy en Louis van Hattem

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

Dé klassieke start van je weekend!

VRIJDAG 27 OKTOBER 2023, 20.15 UUR
TIVOLIVREDENBURG UTRECHT

HANNES MINNAAR EN THOMAS OLIEMANS

Thomas Oliemans bariton
Hannes Minnaar piano

SCHUBERT Wanderer-Fantasie, Memnon, Der Wanderer,
Nachtviolen, Totengräbers Heimwehe

BARTÓK In de open lucht

WOLF selectie uit Gedichte von Eduard Mörike

Een recital waarin het Duitse lied centraal staat. Bariton Thomas Oliemans zingt liederen van Schubert en Wolf. Aan de piano Hannes Minnaar die ook enkele pianowerken van Schubert en Bartók speelt.

Speciale prijs € 15,75 voor VGO leden (normaal € 31,50)
Reserveren met kortingscode voor dit concert **ATVC2710VG**

VRIJDAG 17 NOVEMBER 2023, 20.15 UUR
TIVOLIVREDENBURG UTRECHT

HAENCHEN EN VAN KEULEN: BRAHMS & STRAUSS

Noord Nederlands Orkest
Hartmut Haenchen dirigent
Isabelle van Keulen viool

BRAHMS Vioolconcert

STRAUSS Tod und Verklärung

STRAUSS Till Eulenspiegels lustige Streiche

Twee Nederlandse grootheden op het podium met het Noord Nederlands Orkest. Hartmut Haenchen dirigeert twee symfonische gedichten van Strauss, Isabelle van Keulen speelt het geliefde *Vioolconcert* van Brahms.

Speciale prijs € 21,- voor VGO leden (normaal € 42,-)
Reserveren met kortingscode voor dit concert **ATVC1711VG**

Reserveren kan via de website van TivoliVredenburg
www.tivolivredenburg.nl Om de korting te krijgen, vult u
in het veld 'actiecode' de kortingscode van het betreffende
concert in. Telefonisch reserveren kan via **030 - 231 45 44**
(vergeet ook hier niet om de kortingscode door te geven).

avrotrosvrijdagconcert.nl